DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)
18. oktober 1988 *

I sag 311/87,

angående en anmodning, som Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag

Erzeugergemeinschaft Goldenes Rheinhessen w.V., Bornheim,

mod

Land Rheinland-Pfalz,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 12, stk. 2, litra q), andet led, i Rådets forordning nr. 355/79 af 5. februar 1979 om fastsættelse af almindelige regler for betegnelse og præsentation af vin og druemost (EFT L 54, s. 99),

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden T. Koopmans, dommerne C. N. Kakouris og G. C. Rodríguez Iglesias,

generaladvokat: J. Mischo
justitssekretær: ekspeditionssekretær H. A. Rühl

efter at der er afgivet indlæg af:

— sagsøgeren i hovedsagen, Erzeugergemeinschaft Goldenes Rheinhessen w.V., under skriftvekslingen ved advokat Böckel, Mainz, og under den mundtlige forhandling ved advokat Böckel og advokat Rohwedder, Mainz,

* Processprog: Tysk.

— sagsøgte i hovedsagen, Land Rheinland-Pfalz, ved ekspeditionssekretær i Miljø- og Sundhedsministeriet Dr. Faltin som befuldmægtiget,

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent P. Karpenstein som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten og efter mundtlig forhandling den 31. maj 1988,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 6. juli 1988,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 29. september 1987, indgået til Domstolen den 12. oktober 1987, har Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 12, stk. 2, litra q), i Rådets forordning nr. 355/79 af 5. februar 1979 om fastsættelse af almindelige regler for betegnelse og præsentation af vin og druemost (EFT L 54, s. 99).

2 Spørgsmålet er rejst under en sag anlagt af Erzeugergemeinschaft Goldenes Rheinhessen, en statsanerkendt sammenslutning af vinproducenter, mod Land Rheinland-Pfalz i anledning af to skrivelser, hvorved vedkommende minister i denne delstat meddelte sammenslutningen, at anvendelsen af benævnelsen »Erzeugerabfüllung« på etiketten på sammenslutningens vine efter ministeriets opfattelse var retsstridig på grund af de omstændigheder, hvorunder disse vine blev aftappet.

3 Sammenslutningen anlagde sag ved Verwaltungsgericht Mainz, som frifandt sagsøgte, blandt andet med den begrundelse, at sammenslutningen ikke kunne an-

vende benævnelsen »Erzeugerabfüllung«, eftersom vinfremstillingen ikke fandt sted i dens egne kældre. Verwaltungsgericht fandt det ikke nødvendigt at undersøge spørgsmålet om aftapningen. Sammenslutningen indankede dommen for Oberverwaltungsgericht, som til gengæld har koncentreret sig om sidstnævnte spørgsmål.

4 Det fremgår af oplysningerne i sagen, at sammenslutningen ved en kontrakt havde overladt det til et andet firma, Weinkellerei Parco GmbH, at foretage aftapningen af sammenslutningens vine. Weinkellerei Parco bar omkostningerne ved transporten af vinen og oplagrede den i beholdere i sine kældre. Vinen var ved transporten ledsaget af en følgeseddel, hvorpå der var angivet »til aftapning i form af lønarbejde«. Aftapningen blev foretaget af Weinkellerei Parcos personale under opsyn af en af sammenslutningens ansatte. Efter at sammenslutningen på begæring havde fået meddelt et officielt kontrolnummer, solgte sammenslutningen den aftappede vin til Weinkellerei Parco under benævnelsen »Erzeugerabfüllung Erzeugergemeinschaft Goldenes Rheinhessen«.

5 Det fremgår desuden af oplysningerne i sagen, at sammenslutningen i henhold til ovennævnte kontrakt forpligtede sig til hvert år at levere bestemte mængder kvalitetsvin til Weinkellerei Parco til visse minimumspriser og under benævnelsen »Erzeugerabfüllung«, og at dette firma havde eneret til at bringe vinen på markedet i Tyskland.

6 Den nationale ret fastslog på grundlag af de nævnte oplysninger, og da kontrakten ikke indeholdt andre angivelser, at der ikke var tale om en lejekontrakt vedrørende aftapningsanlægget, men om en kontrakt om aftapning som lønarbejde, der skulle udføres i Weinkellerei Parco for sammenslutningens regning.

7 På denne baggrund besluttede Oberverwaltungsgericht at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 12, stk. 2, litra q), andet led, i Rådets forordning (EØF) nr. 355/79 af 5. februar 1979 om fastsættelse af almindelige regler for betegnelse og præsentation af vin og druemost (EFT L 54, s. 99) fortolkes således, at det ikke er afgø-

rende for spørgsmålet om, hvorvidt en sammenslutning af vinbrug må anvende aftapningsangivelsen 'Erzeugerabfüllung', i hvilken virksomhed aftapningen skete, og vinen blev fremstillet, eller skal den nævnte bestemmelse fortolkes således, at aftapningen og fremstillingen af vinen eller en af disse skal være sket i sammenslutningens virksomhed?«

8 Vedrørende sagens retlige baggrund og forhistorie samt de skriftlige indlæg, der er indgivet til Domstolen, henvises i øvrigt til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

9 Det fremgår af den nationale rets oplysninger, som er gengivet ovenfor, at den i det væsentlige ønsker oplyst, om benævnelsen »Erzeugerabfüllung« kan anvendes af en sammenslutning af vinbrug, hvis vin aftappes i en virksomhed, som ikke er en del af denne sammenslutning.

10 I medfør af artikel 12, stk. 2, litra q), i forordning nr. 355/79 kan der til etiketbetegnelsen tilføjes angivelse af »en oplysning om, at aftapningen er foretaget

— på det vinbrug, hvor de til denne vin anvendte druer er høstet, og hvor vinfremstillingen har fundet sted,

— af en sammenslutning af vinbrug,

— eller på en i det bestemte dyrkningsområde eller i umiddelbar nærhed heraf beliggende virksomhed, som har fremstillet vinen, og hvortil de vinbrug, hvor druerne er høstet, er knyttet gennem en sammenslutning«.

11 Artikel 17, stk. 1, litra a), i Kommissionens forordning nr. 997/81 af 26. marts 1981 om gennemførelsesbestemmelser vedrørende betegnelse og præsentation af

vin og druemost (EFT L 106, s. 1), bestemmer, at for tyske vine og vine med oprindelse i provinsen Bolzano, er den benævnelse, der skal anvendes i de tre ovennævnte tilfælde, »Erzeugerabfüllung«.

12 Det må konstateres, at ordene i artikel 12, stk. 2, litra q), andet led, i forordning nr. 355/79 udelukkende går på den virksomhed, som har foretaget aftapningen, nemlig »en sammenslutning af vinbrug«, og at der ikke opstilles betingelser med hensyn til, hvor aftapningsanlægget skal befinde sig. I første og tredje led kræves det derimod, at aftapningen er foretaget på et ganske bestemt sted, nemlig på det enkelte vinbrug eller i den i tredje led omhandlede virksomhed.

13 Under disse omstændigheder er spørgsmålet, om bestemmelsens andet led skal fortolkes uafhængigt af indholdet af første og tredje led, hvilket vil indebære, at en sammenslutning af vinbrug undergives mindre strenge regler end det enkelte vinbrug, der er omhandlet i første led, eller en virksomhed som defineret i bestemmelsens tredje led.

14 Hertil bemærkes, at det følger af artikel 43 i forordning nr. 355/79 samt betragtningerne til forordning nr. 997/81, at formålet med reglerne om anvendelse af en aftapningsangivelse er at beskytte forbrugeren og give denne korrekte oplysninger. Specielt anføres det i syvogtyvende betragtning til forordning nr. 997/81, at angivelsen af, at en vin er aftappet på flaske på den vinavlsbedrift, hvor de druer, vinen er fremstillet af, er høstet og forarbejdet, eller er aftappet under tilsvarende forhold, giver det indtryk, at alle faser i fremstillingen af den pågældende vin er blevet forestået af den samme fysiske eller juridiske person, således at vinen nyder godt af en vis goodwill hos en del af køberne.

15 For at benævnelsen »Erzeugerabfüllung« kan anvendes — en benævnelse, som i øvrigt angiver, at producenten og den person eller virksomhed, der foretager aftapningen, er identiske — er det derfor nødvendigt, at aftapningen er foretaget af producenten selv, enten i hans eget vinbrug, eller, når han ikke selv har et aftap-

ningsanlæg, under forhold, der i det væsentlige giver samme garantier. Som Kommissionen med rette har anført, foreligger der blandt andet sådanne garantier, når aftapningen foregår under producentens faktiske ledelse og stadige, strenge kontrol og udelukkende på producentens ansvar.

16 Heraf følger, at det formål, der er at beskytte forbrugeren og give denne korrekte oplysninger, indebærer, at en sammenslutning af vinbrug ikke kan anvende benævnelsen »Erzeugerabfüllung«, hvis sammenslutningen foretager aftapningen under andre forhold end dem, der er angivet ovenfor, dvs. enten i sin egen bedrift eller under tilsvarende forhold.

17 Når aftapningen som i det foreliggende tilfælde foretages i en virksomhed, som har en særlig interesse deri på grund af virksomhedens eneret til at bringe de vine, der aftappes på dens anlæg, i omsætning, som betaler transporten af vinen til sine kældre og oplagrer den dér, og som desuden foretager aftapningen på grundlag af en kontrakt, som af den nationale ret betegnes som en kontrakt om aftapning som lønarbejde, kan betingelsen i de ovenfor nævnte bestemmelser om, at aftapningen skal være sket under tilsvarende forhold, ikke anses for at være opfyldt.

18 Det må tilføjes, at en anden fortolkning, hvorefter en sammenslutning af vinbrug ikke er forpligtet til at overholde de regler, der gælder for de enkelte vinbrug, eller i givet fald for de i tredje led omhandlede virksomheder, vil medføre, at sammenslutningen opnår en forretningsmæssig fordel, som ikke er objektivt begrundet, hvilket er i strid med princippet om forbud mod forskelsbehandling af landbrugets producenter i EØF-Traktatens artikel 40, stk. 3.

19 Følgelig må den nationale rets spørgsmål besvares med, at artikel 12, stk. 2, litra q), andet led, i forordning nr. 355/79 skal fortolkes således, at en sammenslutning af vinbrug, hvis vin er blevet aftappet i en virksomhed, som ikke er en del af denne sammenslutning, kun kan anvende benævnelsen »Erzeugerabfüllung«, såfremt hele denne proces foregår under sammenslutningens faktiske ledelse og stadige, strenge kontrol og udelukkende på sammenslutningens ansvar.

Sagens omkostninger

20 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz ved kendelse af 29. september 1987, for ret:

Artikel 12, stk. 2, litra q), andet led, i forordning nr. 355/79 om fastsættelse af almindelige regler for betegnelse og præsentation af vin og druemost skal fortolkes således, at en sammenslutning af vinbrug, hvis vin er blevet aftappet i en virksomhed, som ikke er en del af denne sammenslutning, kun kan anvende benævnelsen »Erzeugerabfüllung«, såfremt hele denne proces foregår under sammenslutningens faktiske ledelse og stadige, strenge kontrol og udelukkende på sammenslutningens ansvar.

Koopmans Kakouris Rodríguez Iglesias

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 18. oktober 1988.

J.-G. Giraud
Justitssekretær

T. Koopmans
Formand for Fjerde Afdeling